

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SÁNDOR

Oroszország nem indít háborút Besszarábiáért

Londonból jelenti a Rador: Az angol-orosz konferencia bizottságai megkezdték működésüket. Az angol közvélemény szkeptikusan tekint az események elé, nem nagyon bízik a kommunistákban, akiket azzal gyanúsítanak, hogy részük van a sorozatos sztrájkokban.

Trockij Tiflisben tartott beszéde arra vall, hogy az orosz közvélemény nem egységes az angol kapitalistáktól igénybeveendő kölcsönrel szemben. A konferencia legközelebbi teljes ülését április 24-én tartják meg.

Párisból jelenti a Radornak: Az Ec-lair című francia lap Trockij népbiztos tífiszi beszédével foglalkozva megállapítja, hogy az a kijelentés, amely szerint Oroszország nem engedti át Romániának Besszarábiát, de háborút nem indít, ha

csak Románia azt nem provokálja, teljesen illogikus, mert Romániának nem érdeke háborút indítani egy olyan tartomány megtartásáért, amely egyesült vele és amelyre vonatkozólag Anglia és Franciaország már elismerték szuverenitását.

Stockholmból jelentik: Litvinov, a moszkvai sajtó képviselőinek kijelentette, hogy a szovjetkormány az angol-orosz értekezleten fölveti a besszarábiai kérdést. A szovjetkormány az Oroszországgal határos államoknak Romániával való szövetségét a jövőszony fenntartásával nem tartja összeegyeztethetőnek. Romániának, a besszarábiai kérdésben való minden anyagi és erkölcsi támogatását a szovjetkormány elleni ellenséges cselekménynek, valamint a szovjetterület megszállásában való részességnek tekinti.

Kész a francia-román szerződés

Bukarestből jelenti a Rador: A Lupta jelentése szerint a legújabb párisi táviratok a francia-román szerződést befejezett ténynek tekintik. A lap szerint a szövetség megkötésének főoka a besszarábiai kérdés, mert Románia Franciaország teljes támogatását kívánja a londoni konferencián, amennyiben az oroszok felvetnék ezt a kérdést.

A román kormány Londonban formális deklarációt fog tenni, amely szerint a francia-román szövetség semmiféle tendenciát nem tartalmaz Anglia ellen és Románia kész Angliával hasonló szerződést kötni.

A lap valószínűnek tartja, hogy a francia-román szövetségi szerződés majdnem azonos lesz a francia-csehszlovák szerződéssel, amely tisztán defenzív jellegű és kölcsönös védelmet biztosít a békeszerződés megtartására. Hangsúlyozni fogja továbbá a két állam határainak sértetlenségét, ezáltal a szerződés egy

Besszarábia ellen intézendő támadás esetén, kötelező erejű lesz Franciaország effektív beavatkozására. A szövetségi szerződés alapelveit már megállapították, az aláírás azonban csak a román királyi pár londoni látogatásának befejezése után fog megtörténni. Ezután notifikálni fogják az egyezményt a Népszövetségnek is.

Végül megjegyzi a lap, hogy hasonló szerződések kötése ügyében tárgyalások folynak egy japán-román, esetleg egy román-török szerződés megkötése tárgyában.

Londoni lapok párisi értesülése szerint a francia-román szerződés megkötése teljesen pozitív jelleget ölt. Poincaré és Duca között a tárgyalások a teljes befejezés előtt állanak. Ez a szerződés hasonló a francia-cseh szerződéshez, vagyis csak defenzív jellegű. Franciaország nem kíván szerződésnek Oroszország ellen ellenséges jellegűt adni. Ohajtja, hogy a besszarábiai kérdésben a megegyezés létrejöjjön.

Harmadszori olvasásban is elfogadták a szanálási javaslatot

Elnapollák a magyar nemzetgyűlés ülését — Bethlen beszéde új megvilágításban

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés éjjel után félezer órákor harmadszori olvasásban is megszavazta a szanálási javaslatokat, ami után május 5-ig elnapollák a Ház üléseit.

Bethlen miniszterelnök beszédének tartalmát újabb hírek más világításba helyezik.

Magyarország — mondotta a miniszterelnök — a területi engedményekkel mindent megtett, amit tehetett. A magyar és osztrák jegyzőkönyv között lényeges különbség van. Mindkettőben benne foglaltatott, hogy a szomszédok igyekezzenek gazdasági és kereskedelmi szerződéseket létesíteni.

Egyesek olyan állítást, mintha a fölhatalmazás diktatúrát jelentene: téves. Különös diktátor az, akit a parlament bármikor leszavazhat és elkergethet. A

parlament engem bármely nap felelősségre vonhat. Az ellenőrzés nem érinti sem a politikai, sem a belső ügyeket.

Ruppert Dezső azon kívánsága, hogy a hadsereg létszámát negyvenezer emberrel csökkentésük, lehetetlen, mert a létszám így is csupán harmincezer ember. Kár ilyen elhamarkodott és minden alapos információt nélkülöző kijelentésekkel kompromittálni a külföld előtt az országot, mely pontosan végrehajtja a trianoni békeszerződést. Nem bocsátunk el egyetlen katonát se addig, míg a leszerelést más államok is végre nem hajtják.

Magyarországon van gyűlekeztési jog. A szociáldemokraták naponta számos gyűlést tartanak. A polgári pártok helyesen tennék, ha jobban kimélyíték világ-felfogásukat és védekeznek a szociáldemokraták ellen. A kormány az inter-

náló táborokat mielőbb fel akarja oszlatni, erre kell a jogi szankció gyors letárgyalása.

Az emigráció megszüntetése már nehezebb kérdés. Ez ügyben Magyarországot állandóan támadások érik. A kormányzó ellen tervezett merénylet is emigrációs kezre vezethető vissza. Az emigráció teljes likvidálásáról tehát még nem lehet szó, csupán egyes, kevésbé exponált egyéneket bocsáthatunk be. Ez az ország belső biztonságát veszélyeztetné. Inkább vádoljanak aggályosságomért, sem hogy a sokat szenvedett állam egyensúlya felboruljon. Ilyen kockázatba nem megyek bele. Az alantas propagandákhoz tartozik az a külföldön rólunk terjesztett hír, mintha Magyarországon restingált választójog volna. Maga Vázsonyi sem helyeselte annak idején a titkos választói jogot, pedig rá mindent mondhatni, csak azt nem, hogy reakcionárius.

Az Actiunea Romaneasca kritikája

Cozma Traján Nerva a Beiusul című belényesi hetilap legújabb számában Actiunea Romaneasca cím alatt a következő érdekes cikket közli:

Minden csoportnak, egyesülésnek, vagy szervezetnek, akár kulturális, akár társadalmi, akár gazdasági, vagy politikai — van vonzó jelszava és fogós programja. Tagjaik kétfélék: őszinték és nem őszinték. Tehát az ilyen csoportok értéke nem az őket szervező emberek, hanem az őket vezető emberek működésében van.

Mélyebben betekintve a tavalyi diákmozgalmak eredetébe, megállapíthatjuk, hogy az élet gondjaitól megkínzott diákság elkeseredésének vad kitérői voltak azok.

Mit kell hát tenniük azoknak, akik ezt a fájdalmat megértették?

Ne a plüsfotelből tapsoljanak, hanem mentől hamarabb adják oda obolusukat, hogy a diákságot a test- és lélekgyilkoló nyomortól és csalódásoktól megmentse.

Igy meg lehetett volna oldani a problémát. A diákok otthonokban elhelyezve, komolyan és nyugodtan folytathatnák tanulmányaikat és most tudásban felülmúlnak kisebbségi kollégáikat. Nyugalom és béke honolna most.

De nem. A legtöbben tapsokkal és rossz tanácsokkal bátorították a diákokat, akik ma egy elvesztett esztendő után ugyanabban a reménytelen és demokratizált helyzetben látják önmagukat, mint most egy éve.

Ebből a letargiából egy új nemzeti szervezetnek, az Actiunea Romaneasca-nak hivatalos programja ébresztette fel őket.

Az Actiunea Romaneasca — úgy látszik — azoknak a románoknak fájdalomkiáltása, akik ténylegesen nem urak ebben az országban, noha ők ennek őslakói és domináló eleme.

Az Actiunea őszinte hívei javítani akarnak a dolgok állásán és e célból alapszabályokba öntött programot készítettek.

De úgy véljük, hogy jó hazafinak lenni — minden románnak kötelessége. Nincs tehát szükség új névre. Keretünk van elég.

Nincs szükségünk új bizottságokra, új tagokkal.

— **Lelkünket ujítsuk meg.**

Hogy intuitívebbek legyünk, összehasonlítást fogunk tenni baptistáinkkal. Ezek azt vallják, hogy lelkük megváltásáért el kell hagyniuk az ősi hitet, hogy megtisztulva léphessenek be a gondolkozásban és érzelemben megújított hívek új hitközségébe.

De egyetlenegy keresztény egyház, — amelyhez ők valaha tartoztak — nem hirdeti az erköletelenséget és nem is kötelezik az embert, hogy a törvénynek fityyát hányva éljen. Ellenkezőleg. Aki jó keresztény, vagy aki az akar lenni, attól még megmaradhat régi hitén, ha akar.

Ezt a benyomást kelti fel bennünk az Actiunea Romaneasca is. Jó románok lehetünk az A. R. nélkül is, nincs szükség új szefvezetre.

Bélenyosban például van vagy tizenöt társadalmi, kulturális és politikai egyesületünk és testületünk, mindegyiknek ideális programja van. De egyikük sem mozog.

Ugyanezek az emberek tagjaik és aki dolgozni akar, azt semmi sem akadályozza abban, hogy erejével hozzájáruljon a munkához.

Ami megöregedett, azt fel kell ujítani; amik szét vannak szóródva, azokat egyesíteni kell; annak ellenére, hogy egyik sem merítette ki programját.

A pap tünjék ki lelkipásztori tevékenységével; a tanár és a tanító az iskolában és az iskolán kívül előadásokon, üléseken, összejöveteleken rendezzen; az ügyvéd, az orvos és a hivatalnok is tegyék meg kötelességüket a maguk helyén, a társadalmi életben pedig legyenek a többiek fáklyái; a kereskedő és az iparos igyekezzenek respektust szerezni maguknak, komolyságuk és munkájuk révén; a munkás buzgóságával, az egyetemi hallgató törekvésével, a kisdíjak pedig szorgalmával igyekezzék kitűnni.

Ha teljesen megfelelünk kötelességünknek, akkor helyreállítjuk az erköcsi egyensúlyt és rettenhetetlen hadsereget alkothatunk minden belső és külső ellenség ellen.

Akkor nem lesz többé becsstelenség, baksis, tolvajlás és törvénytelenység, senki sem fog hallgatni az arany csengésére, hanem a közmegvetéstől féltében eltűnik örökre a vesztegető és a becstelen ember.

Nem szabad általánosító véleményt mondani senkiről és az embereket nem nemzetiségük, hanem becsületük és munkájuk után kell megítélni.

Szent kötelességem testvéremnek segítségére sietni, de senki és semmi sem kényszeríthet engem arra, hogy fejbe verjek egy becsületes embert csak azért, mert nem az én fajtámból való. De végeznem kell testvéremmel, aki engem kompromittál.

Nemzeti szolidaritás nincs többé, csak egy: becsületes és dolgozó legyek.

Ha erőnyem kiténik, akkor nemcsak félni fognak tőlem, hanem tisztelni, sőt szeretni is fognak.

Viszont azt látjuk, hogy a legtöbb helyen az Actiunea Romaneasca-ból valami fehér bolsevizmusféle lett. A tömeget könnyű megindítani, de kinek van magikus ereje, hogy gátat vessen neki?

Verekezéssel és zajos tüntetésekkel kompromittálják az eszmét, kárt okoznak az országnak és a népnek.

Ha tűz üt ki házámban, akkor nem kezdek veszekedni a szomszédokkal, hogy alighanem ő volt az, aki felgyújtotta, hanem szaladok oltani és segítségül hívom szomszédomat is, mert különben leég az egész falu.

Ha tehát úgy látjuk, hogy az ország,

ha befészkelődött a becsstelenség, a vesztegetés és a tolvajlás szelleme, akkor első kötelességünk legyen, hogy azt kiirtsuk. Gyalázatos az, aki veszteget, de még veszedelmesebb, aki hagyja, hogy megvesztegetessék. Ha egy vesztegetőt megtámadok, marad még kilenvenkilenc, hogy aztán holnap megszázszorozódjanak. De ha elbánok azzal, aki baksist elfogadott, akkor megszakítottuk a vesztegetők végtelen sorát.

Az Actiunea Romaneasca őszinte hívei ne azzal kezdjék, hogy ócsárolják a velünk együttélő népkisebbségeket, hanem lelkiismeretükkel forduljanak először azok ellen a románok ellen, akik tisztességtelenségnek bizonyulnak.

Krisztus mondotta: „Ne ítélj, hogy meg ne ítéltessél!”

Hogy mást megítélhess, ahhoz erköcsi alapod kell, hogy legyen neked és barátaidnak. Vigyázzatok lelketekre és akkor tizenkét krisztusi apostollal meghódíthatod a világot.

Ártatlan civódásból halál

Tegnap délelőtt a Nagypiac-téren különös szerencsétlenség történt. Rosenfeld Kálmán piaci árusnál alkudott valami portékára Tóth Károly napszámos. Tizenhat lei különbség volt még közöttük, amikor Rosenfeld kérte Tóthot, ha nem akarja megvenni a portékát, menjen el és ne akadályozza őt a vevők kiszolgálásában. Rosenfeld rokkant ember, aki végigküzdötte a világháborút, balkezére nyomorék is, aki talán dühösebb lett, mint ahogy az eset megérdemelte volna. Tóth Károly meg egy kicsit ittas volt és civódni kezdtek egymással. Rosenfeld mellbelökte Tóthot, mire az amugy is féltve őrzött egyensúlyát elveszítve, hátra esett. Megérkezett a rendőr is, aki a két viaskodó embert bekísérte a velencei rendőrségre.

Tóth saját lábán ment el a rendőrségre, ahol Russu komisszár hallgatta ki őket.

Tóth egyszerre csak rosszulérről kezdett panaszkodni. A fejét fájlalta.

Rosenfeld a saját költségén beszálította a kórházba Tóthot, aki pár óra alatt kiszabadult.

A kórház orvosai agyvérzést állapítottak meg s ez pár óra alatt megfojtotta Tóth Károlyt, aki valószínűleg az esés következtében szenvedett sérülésekbe halt bele.

A különös körülmények között meghalt Tóth Károlyt felboncolják, hogy megtudják a hatóságok pozitíve, mi okozta Tóth Károly halálát.

Bóg a bárány bee... bee... bee...
A „Bárány” áruházba menjünk be
Zöldfa-utca 8. alatt
Nagyon jól vásárolhat:
Rőfőst, cernát, DMC-t,
Menyasszonyi kelengyét,
Rővidárut, harisnyát
Nagyon olcsó árban ad
MOSKOVITS, Jorga (Zöldfa-u.) 8

Nagy husvéti vásár!
hallatlan olcsó árakkal!
HOROVITZ
Színházi Cukorka Áruházában, Oradea-Mare, Str. Teatrului (Színház-utca) 4.

SALON CHIC
SAS-PASSAGE
Női kalapok
Mindenféle kalapkelekek nagyáruház.
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN!

SPITZER
női divat és confection modell különlegességek áruház, Oradea-Mare — Nagyvárad, Calea Hegele Ferdinand (Rákóczi-ut) 3. sz.

Szövetek
selymek, marocaine, georgettek, creppok, szadák, grenadinok és mindennemű női divat kelmék.

Felöltők
costümök, estélyi, utcai és házi ruhák, sport és leányka kabátok és blousok, párisi és bécsi modellek

Saját angol és francia szabóság

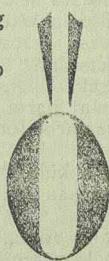
DORIAN FILMSZÍNHÁZ

Szombat — vasárnap

Amikor a tények kialsusznak

Japán dráma 6 felvonásban, a leánykereskedők világából

Előzőleg
egy
legújabb

-kép

J Ö N
E C C E
H O M O

Husvéti sorsolás.

Mindenki, aki megnézi a Dorian filmszínház legközelebbi műsorát az

Amikor a tények kialsusznak

című japán drámát, részt vesz a husvéti sorsolásban. Minden jegyhez mellékelve lesz egy sorsjegy. Kisorsolásra kerül egy nagy piros selyem tojás, finom cukorkákkal megtöltve.

Tavaszi... nyári női kalap

Uj... tavaszban, a...
...árban

Nagy Mihály Reg. Ferd. (Rákóczi)-ut 12

— Női és férfi kalapok alkáltsát a legújabb divat szerint készítik. —
Kicsinyben és nagybani alárusítás.

Több pénzt talállok Danilescunál, mint amennyit sikkasztott

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári adóhivatal nagy sikkasztása még mindig a nyomozás stádiumában van. Danilescu csak annyit hajlandó vallani, amit a vizsgálat kiderít. Minden további kérdésre apatikus hallgatással válaszol.

Danilescu multja ma már ismeretes a nyomozó hatóságok előtt. Megállapították, hogy a háború előtt Szászváros melletti egy kis falu jegyzője volt, s elszikkasztotta az adó fejében befolyó pénzeket. Danilescu ezért a déli törvényszék hat hónapi börtönnel sújtotta. Ugy látszik, sikerült multját az impérium után eltírtolni és így került a kolozsvári adóhivatal élére. Ma már Kolozsváron nyíltan beszélnek, hogy

az adókivetéseknél százereket zsarolt a kereskedőktől és vállalatoktól össze.

Danilescu ellen még akkor senki se mert fellépni a jövedelmei után dús-gazdag embernek tartották. Így történt, hogy néhány kereskedő, akit felkeresett, kosztba vitt tőle nagyobb összegeket, nem is gondolhatva arra, hogy Danilescu elszikkasztott pénzeket ad kölcsön. Ezeknek a kereskedőknek, bár a pénzügyi szakemberek és jogászok szerint, rendes kereskedelmi alapon váltóra vették Danilescutól fel a pénzt, a kölcsönöket azonnal vissza kellett Gritta rendőrprefektus előtt fizetni.

Ellenben gyanúok merültek fel Lusztig ügyvéd ellen, aki a kereskedők és Danilescu között közvetített. Azt hiszik, hogy Lusztig tudott az adóhivatali főtisztviselő bűnös ügyeiről. Nem tisztázott Havas Lázár szerepe sem, aki együtt működött Danilescuval az adókivető bizottságban, ki egyébként Lusztig dr apósa. Súlyos felelősség terheli Gheorgescu pénzügyigazgatót is, aki hónapokon keresztül nem rovanesolt.

(Kolozsvári tudósítónktól): A négy-millió sikkasztás ügyében a vizsgálat tegnap este befejeződött és meglepő eredménnyel végződött. Ugyanis nemcsak a négy-millió lei került meg teljes összegében, hanem azon felül még kétmillió lei jutott a rendőrség kezére.

Gritta Ovidius rendőrprefektus, aki az ügyben személyesen vezeti a nyomozást, tegnap autón Costeu községbe utazott. Ez ugyanis Danilescu szülőfaluja. Itt Danilescu egyik nővérének lakásán másfél millió leit talált. Megállapítást nyert, hogy Danilescu visszaéléseit rokonai segítségével követte el, feleségét azonban nem avatta be a dologba, mert állandóan számított arra, hogy visszaéléseire rájönnek. A kolozsvári rendőrség tegnap délután kihallgatta Danilescu nővérét, aki először állhatatosan tagadott, majd később bevallotta, hogy fivére márciusban két köteg bankjegyet adott át neki azzal, hogy rejtse el és ne szóljon róla senkinek. Ő a pénzt elrejtette.

Gritta rendőrprefektus éjjel érkezett a községbe úgy, hogy Danilescu hozzátartozói nem tudták a rendőrprefektus ottarózkodásáról és így sikerült a másfélmillió leit tartalmazó két köteget megtalálni.

A tegnapi nap folyamán több kereskedő és falusi ember szállított be pénzt a kolozsvári államrendőrségre. Azonkívül bíznak ott ötszáz ezer lei értékű papírpénzben, amit Danilescu anyósának a lakásán találtak.

Az a tény, hogy a vizsgálat nagyobb összeget fedezett fel, mint a ténylegesen elszikkasztott négy-millió lei, érdekes probléma elé állította a rendőrséget. Megállapítást nyert, hogy az adóhivatal kára négy-millió lei, így a fennmaradó összeg, jogi szempontból Danilescut illetheti meg. Neki azonban régi bűnei is vannak, mert mint a szeszadó kivető-bizottság elnöke, súlyos

viSSzaéléseket követett el. Ezért a többséget is lefogalták.

A rendőrség most Danilescu régebbi üzemeit is vizsgálat tárgyává teszi és így a vizsgálat előreláthatólag egy évig is el fog tartani. Felül fogják vizsgálni az általa eszközölt adókivetéseket, hogy megállapítsák, hogy hol követett el visszaéléseket.

Ma kifizelik a városnál a felemelt fizetéseket

Jelentéktelen az emelés

A város polgármesteri hivatala táviratot kapott a belügyminisztériumtól, hogy a városi tisztviselők fizetését az állami tisztviselőkéhoz hasonlóan emeljék fel.

A polgármester azonnal rendeletet adott a számvivő-eknek, hogy a miniszteri rendelet alapján 1924. január 1. től visszamenőleg utalja ki a felemelt fizetéseket. A számvivőség azonnal munkához kezdett és a számviteli részről el is készülték. A felemelt fizetéseket szombaton délelőtt ki is fizetik.

Felkerestük Klintó Kláránt, számvivőségi főnököket, aki részletes felvilágosítást adott az emelésről, amennyiben emelésnek lehet ezt nevezni.

A rendelet szerint mint felemelt fizetést, a tavaly engedélyezett drágasági segély újabb harmincöt százalékat utalják ki.

Hogy azonban valakinek felesleges aggodalma ne legyen arról, hogy most új pénzardat ömlik majd Váradra, részletes felvilágosítást kérünk a számvivőségtől, mennyit tesz ki egy hónapban az az összeg, amennyivel emelik a fizetést. A felvilágosítás 1-szűrt

az emelés egész összege egy hónapban 35.332 lei 50 banit tesz ki.

Fizetési fokozat szerint így néz ki az emelés, egy hónapra az

V.	fizetési osztály	420 lei — bani
VI.	" " 1. fok.	315 — " "
VI.	" " 2. "	280 — " "
VI.	" " 3. "	245 — " "
VII.	" " 1. "	227 — 50 "
VII.	" " 2. "	210 — " "
VIII.	" " 1. "	192 — 40 "
VIII.	" " 2. "	175 — " "
IX.	" " 3. "	140 — " "
X.	" " 2-3. "	122 — 50 "
XI.	" " — "	105 lei — bani

és a szolgák 52 lei 50 bani emelést kapnak egy hónapra.

Amint az adatokból látszik, ez az emelés a tisztviselőknek a helyzetén javítani egyáltalában nem fog.

Románia diplomáciai lépéseket tesz a Széchenyi-hagyaték ügyében

A bukaresti Dimineata című román lap cikksorozatban foglalkozik a Széchenyi-hagyaték ügyével. A lap legutóbbi számában már a harmadik cikket írja és azt állítja a lap tudósítója, hogy a Széchenyi-vagyon tekintélyes részét átcsempésztek Magyarországra. A lap szerint a leltározó-bizottság a következőket kell, hogy megállapítsa:

1. Elsősorban is meg kell állapítani, hogy gróf Széchenyi, amikor átvette 1911-ben a nagyváradi püspökséget, milyen vagyont vett kézhez. Akkor, 1911. május 11-től 1912. szeptember 25-ig tartott a leltározás, ez legjobban mutatja mekkora vagyonról lehet szó.

2. Miután a bizottság megállapította, milyen vagyont vett át Széchenyi 1911-ben, meg kell állapítani, hogy ebből a nagy vagyonból mi maradt meg a püspökségnek.

3. Ennek alapján meg kell állapítani mi hiányzik a vagyonból.

4. Ezután meg kell állapítani, mi volt a püspök magánvagyon.

5. Meg kell állapítani, hogy mik azok a reparációk, amikre a püspök köteles lett volna a kezelése alatt álló épületeken és amely kötelező reparációkat nem hajtott végre.

6. Ezután meg kell csinálni Széchenyi

püspök mérlegét. Az összes holmikat, amikről beigazolódik, hogy a püspök magánvagyon, elárverezik. Ha a hiányt nem fedezi, akkor az érvényben levő törvény alapján a román állam diplomáciai úton kérheti a magyar kormányt, sekvestrálja az örökségből gróf Széchenyi Magyarországon levő magánvagyonát.

Különben a román államnak garancia marad az a nyolc levanót millió lei, amelyet az állam kell, hogy kifizessen a kisajátított püspökségi birtokokért.

A bizottság megállapította még azt is, hogy gróf Széchenyi püspök, tekintet nélkül az érvényben levő törvényekre, egész esomó ingatlant adott el a román kormány hozzájárulása nélkül. Mindezeket a szerződéseket megsemmisítik és az új tulajdonosok, akik minden törvényes alap nélkül vásárolták azt meg vissza kell, hogy adják a püspökségnek.

Eddig szól a Dimineata cikke.

Vigadó mozgószínház

Ma, szombaton szenzációs bemutató

Az óriások harca

Kalandor dráma 6 felvonásban.

A főszerepben:

AUSONIA.

A fél 4 órás előadás mérsékelt helyáru.

Nagy cipő kiállítás

Gonda Testvérek

cipőáruházában

Bul. Regele Ferdinand No. 5.

Kérjük világvárosi
Kirakataink meg-
tekintését

Parfümök az összes létező illatokban, dekaneként kimérve kaphatók
Farkas István Apolló drogériájában

A legelőnyösebben vásárolhat

Hajnal és Rózsa

vászon és női divat áruházában, Strada Josif Vulkan (volt Nagy Sándor-utca) 1. szám alatt

Menyasszonyi kelengyék valódi, Rumburgi vásznak, damaszt asztalnemek a legszebb kivitelben. Ing zephirek, zsebkendők, grenadinok, selyem fényű Tuszor, függöny és ágylétritőre. Flotíre kelmék. Szövet különlegességek dús választékban. Paplan és madrac készítés és állandó nagy raktár.

A kereskedők lakásai

Írta: dr Lengyel Zsigmond

Megérthető, hogy a kereskedő bérleket kellemlendül érintik az új bérleti törvény rendelkezései, melyek az üzlethelyiségek bérletét a múlt évi bérek körülbéli kétszeresében alpijítják meg és a jövő évi május 6-tól kezdődőleg azon szerződéseket a felek szabad megegyezésére utalják. Az is megérthető, hogy a kereskedők, bérlet és képviselőik tiltakoznak azon törvény-magyarázat ellen is, amely szerint a kereskedők és a többi, a törvény által velük egy kategóriába sorozott életfoglalkozást folytató bérlet, vagyis a nagyiparosok, gyárosok, bankárok, bizománysok, pénzintézeti és kereskedelmi vállalatok igazgatóinak lakásaira vonatkozó szerződések már az évi május 6-án visszajutnak a tulajdonosok szabad rendelkezése alá. Az egymással szemben álló érdekelletiek kiküszöbölésére, a méltányos megegyezés lehetővé tételére és ekként a tömegesen meginduló perek elhárítására töreksem akkor, midőn ezen utóbbi álláspontomat a törvény rendelkezéseivel, a törvényjavaslat indoklásával, a törvényt alkotó miniszter kijelentéseivel és a törvényjavaslat előadója magyarázatával megindokolni kívánom. Már előző fejtegetéseimben is hivatkoztam a múlt évi bérleti törvény 3. §-ának rendelkezéseire, melyek a fentebb felsorolt életfoglalkozások lakosainak csak egy évi, 1924 május 6-ig terjedő meghosszabbítást engedélyeztek kimondván, hogy már ezen időre a törvény kihirdetésétől számított 15 nap alatt kötelesek megállapodásra jutni és ha megállapodásra jutni nem tudnak, úgy a bért az illetékes bírói hatóságok állapítják meg akként, hogy az semmi esetre sem lehet kevesebb az 1916. évi bér 5-az-öröszénél.

Ez a törvényszakasz tehát már 1923 május 6-án a tulajdonos és a bérlet szabad megegyezésére utalta a felsorolt életfoglalkozásokat folytató bérlet lakásbérleti szerződéseit, vagyis tehát kétségtelen, hogy ezen helyiségek már ezen időpontban épp úgy át lettek adva a szabadforgalomnak, mint át lettek adva például a jelenben az üzleti helyiségek azzal a kikötéssel, hogy a tulajdonos teljesen szabad rendelkezési joga csak egy évi átmeneti idő leteltével fog bekövetkezni, addig az üzletit tulajdonosok az 1925 május 6-ára már most felszabadított helyiségeket minden további feltételtől mentesen használhatják és azon időpontig a tulajdonossal a további használat tekintetében megállapodhatnak.

A jelen törvény 42. §-a első bekezdése utolsó sorai kifejezetten kimondják, hogy a jelen törvény rendelkezései nem alkalmazandók azokra az ingatlanokra, amelyek már korábbi törvények által visszaadattak a közönséges jognak, vagyis tehát a szabad forgalomnak.

Miként kimutattam, a múlt évi törvény a hivatolt életfoglalkozást folytatók lakásait már a múlt év május 6-án egy évi átmeneti idővel visszaadta a szabad forgalomnak, sőt már ezen átmeneti 1 évre is a tulajdonos és a bérlet közötti szabad megegyezést tette kötelezővé és így kizárt dolog, hogy ezen, a korábbi törvény által már felszabadított bérleti helyiségek, amelyek már eddig is ki voltak véve a bérleti törvénynek a bérleti viszonyt meghosszabbító általános rendelkezéseitől, most az új törvény kifejezett rendelkezései ellenére újlag visszakerüljenek a tulajdonos rendelkezési jogát korlátozó törvény hatálya alá.

Kizárja ezt a törvény szelleme is, amely végeredményében mégis csak a ház-ingatlanok felszabadítására törekszik és ha szociális szempontokból a teljes felszabadítást az idő szerint még kimondhatónak nem találta, egyetlen intézkedésben sem törekszik arra, hogy a lekötöttség alól már felszabadított bérleti szerződéseket újlag lekötöttékké tegye.

Igazolja ezen álláspontot az igazságügy-miniszternek ugy a törvényjavaslat indoklásában, valamint a képviselőházi tárgyalás alkalmával is tett előterjesztése. Akkor ugyanis, amikor a szabadforgó 42-ik §-t indokolja és magyarázza, szövege szerint a következő kijelentéseket teszi: „mindhárom ezen kategóriába tartozó ingatlanok (az újonnan emelt épületek, a radikálisan kijavított épületek és a korábbi törvények által már felszabadított ingatlanok) tekintetében akként történik gondolkodás, hogy ezekre a jelenlegi tör-

vény nem lesz alkalmazható, miután ezek tulajdonosai ezen szempont tekintetében szerzett joggal bírónak tekintendők.”

A törvényjavaslatnak a szenátusban való tárgyalásakor Mihailescu szenátor kérdést intézett az igazságügy-miniszterhez abban az irányban, hogy a törvény által a 2-ik §-ban az üzlethelyiségek szerződéseire engedélyezett 1 évi átmeneti idő csak az ezen szakasz által meghatározott helyiségekre vonatkozhat-e és a többi, a korábbi törvények által már felszabadított bérleti szerződések nem élvezik az 1 évi meghosszabbítás kedvezményét, amire az igazságügy-miniszter kijelentette: — Kétségtelenül. Mindaz, ami a korábbi törvények által a szabad megegyezkedésnek lett átengedve, nem lép be soha többé törvény rendelkezései alá. Ugyanerre jegyezte meg a törvényjavaslat előadója: „A jelen törvény többé nem foglalkozik ezekkel.”

Lengyel Zsigmond cikkére vonatkozóan kikerült Fried János dr. n. Csarnok főtitkárának véleményét is, aki a kereskedők lakására nézve ezeket jelentette ki:

— Minden új törvény célja az, hogy a szabályozás alá kerülő összes kérdésekben az a törvény intézkedjen, amelyről szó van. Az új lakbértörvény világosan megmondja, hogy a lakásokban a törvény határozatai az irányadók és minden más intézkedés hatályát veszítette. A törvény szerint tehát nincs különbség kereskedők, vagy mások lakásai között, minden lakásra áll a 3 éves meghosszabbítás azzal a különbséggel, hogy a 250.000 lejes adóval bírókra az arbitrázs bíróság dönt a 8-20 szoros emelés tekintetében. A törvény tehát minden lakásra nézve a meghosszabbítást rendelte el, kivéve azokat, amelyekre expressis verbis megjelölték, hogy szabadrendelkezés tárgyai. A kereskedők lakásai ezek közé nem tartoznak.

Erélyes purifikálás a CFR-nél

(Kolozsvári tudósítónktól.) Dr. Hosszu János kolozsvári CFR alelnök vezető felszámolást intézett az üzletvezetőséghez tartozó összes osztályokhoz, kirendeltségekhez és állomásokhoz, hogy a pénzügyi felügyelet megbízott tisztviselőknél általános aktavizsgálatot és rovatcsoportot rendezzenek. A vidéki vasuti állomásokon eddig a következő visszafizetéseket fedezték fel:

A szatmármegyei Mikola állomáson 54.000 lei hiányt fedeztek fel. V. Paul állomáson önként nem akart tudni a dologról, később beismerte, hogy 31.800 lei készpénzt sikerült el és a fennmaradó összeget valószínű adatok bevezetésével vette fel. Az állomásfőnököt őrizetbe vették.

A marosvásárhelyi állomás pénztáránál is súlyos szabálytalanságot fedeztek fel. Lukácsffy János állomási pénztáros a vasut páncél-szekrényéből 65.600 leit tűntetett el. Felmerült az a gyanú, hogy a pénzt kosztálta adta ki.

* Kiállítás rendeztem üzlettem kirakataiban. Elsőrendű jó áruk, olcsó árak feltüntetve, sok újdonság érkezett. Tisztelettel Tarsoly János vaskereskedő, Sas-passage.

* Havas és Grünfeld szövetei legjobbak, legolcsóbbak Kossuth-utca 8. szám.

Husvétii kiállításon és minden versenyben vezet a

„DERBY“

„CIPÓ“

„DERBY“ (Hungária)
cipőgyári fióközletek:

- I. Boulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 2. szám, Bazár épület.
- II. Avram Jancu (Kossuth)-utca 5. gyárpépület.
- III. Nicolae Jorga (Zöldfa)-u. 7. sz.

Utóbbi két fiókunkat felszereltük a legmodernebb divat cipőárakkal is.

Egyes pár és selejtes cipők mélyen leszállított árakon

Husvétra

KALAPOK
ALKALMI ÁRBAN!

„SPLENDID“

uri divat üzlet

Avram J. (Kossuth)-u. 16.

Felfüggesztették a nagyszalontai adóügyi jegyzőt

Dr Popovici Miklós prefektus, a nagyszalontai főszolgabíró jelentése alapján állásától felfüggesztette Gheorghe Balog nagyszalontai adóügyi jegyző. Balog 24 éves fiatal ember, jogvégzett. Az adókivető bizottságban is helyet foglalt s ebben a minőségében érték a vesztegetés és zsarolás vádjai az adókivetésekkel kapcsolatban. A panaszok előterjesztése után a prefektus a felfüggesztést azonnal elrendelte, valamint a vizsgálat megindítását, egyúttal pedig elrendelte, hogy a felvett jegyzőkönyveket és iratokat tegyék át a kir. ügyészséghez. Az ügyészség tegnap kapta kezébe az iratokat, de a vádindítvány felett még nem határozott.

Meg kell jegyeznünk, hogy a prefektus előzetesen meghallgatta Coroiu pénzügyigazgatót is, aki kijelentette, hogy ő maga részéről semmiféle büntető törvénykönyvbe ütköző cselekmény elkövetését nem találta s a Balog György ellen felhozott vádaknál alaptalanoknak minősíti.

A modern piktúra szenzációi

A Katolikus Kőr földszinti termeiben világírtú festőművészek elsőrendű alkotásai vannak kiállítva. Ez az eseményszámba menő kiállítás Nagyváradnak legkiválóbb művészi szenzációja, olyasvalami ez, mit még békében is csak nagyon nehezen lehetett összehozni. Csupa legnagyobb név és azoknak a legnagyobb és legszerűbb művei „la crème de la crème.” Vaszary, Fényes, Csók, Rippl-Rónay, Glatz, Magyar-Mannheimer, Iványi-Grünwald stb. a nagy aranyérmek egész sorozatának tulajdonosai egyszerre küldték műveiket Nagyváradra, hogy itt is alkalma legyen a közönségnek tüneményes művészetiüket megismerni.

A tárlatról a megnyitás napján már röviden megemlékeztünk, most azokat az általános művészi elveket akarjuk megismertetni, melyeket a ma legmodernebb művészete ural és megmutatni, hogy ezeket az elveket miként alkalmazza a művészek külön-külön. Az impresszionizmus, mely 50 évig dominált a festőművészetben, nagyjában letűnt, nem anélkül, hogy maradandó, örökké érvényes művészi elveket és legkiválóbb alkotásokat ne produkált volna. Megtanította a művészeket, hogyan kell festeni, széles esettel és festékekkel úgy, hogy a rajz csak az egymás mellé rakott színfoltokból jegyezsedjék ki, mely színfoltok csak a szemben és nem a vásznon magán folynak össze, megtanította őket az ezernyi világítási és színproblema megoldására, a plein-air festésre, a valeurre, azaz az egymás mögöttiségnek, egymásmellettség által való ábrázolására, mindezt tisztán festői eszközökkel. Mindezeket a dolgokat az impresszionizmus végleg megoldotta, ezek a már a mesterségnek nélkülözhetetlen alkotórészei ez a bázis, melyen a művészet tovább épül.

A mai művészet már túllépte ezt az impresszionizmus mesterségbeli tudását, már nem törekszik a természetnek festői eszközökkel való minél hűbb ábrázolására, hanem lelkiállapotokat akar kifejezni, az impresszionizmusból expresszió lett, az ábrázolásból constructio és kompozíció.

Expressiv kompozíció, ez az alapelv vonul végig a tárlaton kiállított mesterművek majdnem mindegyikén és érdekes lesz megvizsgálni, milyen különböző és mindig teljesen egyéni módokon oldják meg a művészek a maguknak feladatul kitűzött problémákat.

Vaszary János, aki a tárlaton különös gazdagon van képviselve, bemutatja egész fejlődését. Tükrös aktja még szelíd természetfestés, de már compositionális allüre-rel, a „Füldözés a szabadban” még komponált impresszionizmus, igaz, hogy a legnagyobb, szilárabb mesteri kivitelben, olyan színvonalon és esztétikusapákkal összerótt természetességgel, mely páráit ritkítja az egész modern művészetben. Az esztétikusnak ez a hihetetlen szélessége és a tiszta színnek ez az ékköszörű csillogása az, amit ő az impresszionizmusból megtartott és amely alapon modern kompozíciót felépít. Itt van mindenekelőtt a híres sok port felvert C. I. r.ányleány, ez a hatalmas akt, melynek nem tudjuk, mit csodáljunk előbb, a tüneményes biztonságát, mellyel a nehéz problémát a térben meg-

oldja, vagy a minden kontúr felbontó bámulatos esztétikus felépítést. Legújabb műveiben erre a dekoratív összehangolásra és színben való visszaadásra törekszik főképpen. A „Boldogság kertje” kékes zöld accordokból fölépülő kompozíciók, melyeknek expresszív erejét már alig lehet túlszárnyalni. Ugyanezek a kvalitások vannak meg aquarelljeiben és rajzaiban is. Ezenkívül a Dé-mont akarjuk különösen kiemelni, mint a legegyszerűbb eszközökkel elért legnagyobb kifejező erő mesterművét.

Rippl-Rónay József a pastell mestere, az ő erőssége ebből az anyagból fakad annak a lágyágából és különleges színeiből. A női felek és az act expressiv bujasága, a Halottas szoba és atelier sárok hangulatának lihetetlen finomsággal való visszaadása, csak pastellben lehetséges, persze olyan mester kezében, mint Rippl-Rónay.

A többi kiállító mesterre következő cikkünkben térünk vissza.

SZÉPSÉGNIBÁJT tökéletesen eltávolíthatja, arhaját, szeplőt, szemölcsöt végleg, utónymok nélkül **D. Sternberg Helén** kozmetikai intézetében, **Mária Királyne** (Bemer)-tér 3. l. em.

Olcso husvéti vásár!!

Női pongyolák — — 150 Leitól
Női szövet ruhák — — 300 „
Női szövet aljak — — 200 „
Női kabátok — — 550 „
Gyermekeknak — — 60 „

Model áruház Str. Vlahuța (volt S. János-utca) 6

Husvétra

Zománcedény, üvegáruk, porcellánok, háztartási cikkek alkalmi vétele

Farkas áruház

bazáráruk Zöldfa-u. 5. kosáráruk
porcellánjavítás babajavítás

Esőernyő

legolcsóbb a készítőknél

Rosenberg Testvérek

Nicolae Iorga (Zöldfa-utca)

**MELLÉNY,
JUMPER,
KEZTYŰ**

különlegességek érkeztek az

Old England-ba

KIÁRUSÍTÁS

HERCULESNÉL, SAS-PASSAGE.

Női és férfi fehérneműk minden elfogadható árban

ILDORAGOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Printul Caroli (volt Szilágyi Dezső-utca) 6.
Kiadóhivatal: Sonnenfeld Adolff Részvénytársaság
Telefon 38.

Előfizetési díj helyben egész évre 600 lei, félre 300 lei, negyedévre 150 lei, egy óra 50 lei; vidéken egész évre 720 lei, félre 360 lei, negyedévre 180 lei, egy óra 60 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Hegedüs Hirlapiroda, (Telefon 13-01.)

* **Czeglédy Jeremiás emlékezete.** A Nagyvárad-i Ipartestületi Hitelszövetkezet folyó hó 15-én megtartott igazgatósági gyűlésében, meghatározott módon jutott kifejezésre az a kegyelet, mellyel elhunyt derék elnöke, néhai Czeglédy Jeremiás irányában viseltetett. Hann Lajos igazgatósági h. elnök nyitotta meg a gyűlést, mely meghatározottsággal, keresetlen szavakban, de annál bensőségesebb érzéssel adva kifejezést annak a veszteségnek, mely Czeglédy elnök halálával az intézetet érte. Kelen Béla vezérigazgató tett ezután jelentést, beszámolt a kegyelet kiűlő megnyilvánulásairól tett intézkedésekről, nevezetesen, hogy Czeglédy Jeremiás elnök elhunytáról az igazgatóság és felügyelő-bizottság gyűlési jelentést adott ki, rávatalára koszorút helyeztetett és hogy a sirnál érdemeit méltató beszédben vettetett töle búcsú. Mindezek jegyzőkönyvbe vétetvén, egyúttal Ifj. Cser János igazgatósági tag indítványára elhatározatott, hogy az igazgatóság az elhunyt Czeglédy Jeremiás családjához részvétátíratot intéz és egyúttal gyászának kifejezésül, az igazgatósági elnöki tisztséget ez évre betöltetlenül hagyja, a teendő ellátásával Hann Lajos igazgatósági h. elnököt kérvén fel. Ezután az igazgatóság a tárgysorozatra tért át, melynek folyamán örvendetes tudomásul szolgált a vezérigazgatónak az intézet újabb fellendüléséről szóló jelentése és ezzel kapcsolatosan Tátray Sándor, Szántó Dezső és Hartmann Sándor igazgatósági tagok által tett, a tovább fejlesztésre vonatkozó indítványok is megvitattak. Végül az intézet felügyelő-bizottsága külön tartott gyűlésében, elnöknek dr. Andriksa Józsefet, helyettesévé Lovasi Gábort választotta meg.

* **A filharmonikusok szezonzáró hangversenye.** Április 30-án, este tartja meg a nagyvárad-i filharmoniai társaság ez idénybeli harmadik hangversenyét, mely fináléja lesz ezidei működésének. Ezuttal is igen értékes és magas klasszicitásuk mellett közvetlen és a laikus által is könnyen hozzáférhető művekből állította össze műsorát. Elő fogja adni a társaság zenekara Haydn hírneves Búcsú-szimfóniáját, ezt a zenetörténetileg nevezetes, igen érdekes, végtelenül bájos opuszt. Mozart XX. zongora-hangversenyét Guttman Miklós kiváló musical-gentlemanunk fogja bemutatni a társaság zenekarának kíséretével. Végül Beethoven második szimfóniája, a nagy zeneköltő legderékabb műve kerül bemutatásra. Az eddigi próbák eredményéből ítélve, a Vomácska-mester által megszerzett irányított zenekar ezuttal is méltó interpretálója lesz a kitűzött műveknek. Derék filharmonikusaink rövid pár hónap alatt immár harmadik hangversenyüket rendezik, szorgalmukat, lelkesedésüket és bebizonyított arravalóságukat Nagyvárad közönsége azzal fogja jutalmazni, hogy most, mikor e szezonban utolszór jelen-

nek meg a pódiumon, legszélesebb rétegeivel meg fog jelenni a koncerten. A hangversenyt a Katholikus Körben tartják meg s mivel ezuttal nem szándékszik a társaság népszerű matiné megismételni a műsort, mindenkinek az egyetlen esti koncerten kell maga számára helyről gondoskodnia.

* Csak a Szózat és a Népszava jelenik meg Budapesten. Budapestről jelentik: A hírlapszedők tegnap ismét sztrájkba léptek. A reggeli lapok, a Népszava és a Szózat kivételével, nem jelentek meg, azonban ismét megjelenik a Reggeli Hírek. A nyomdafőnökök és a munkások közötti tárgyalások újból meghusultak, mert a munkások negyven százalékos béremelés nélkül nem hajlandók a munkát felvenni. A főnökök a követelésben a nyomdaipar elviselhetetlen megterhelését látják. A tárgyalásokat ma folytatják.

* Orthodox izraelita hitközség tanácstermében péntek délelőtt pászkaünnepén kiosztásnál egy persiáner galléros és kézelős télikabát elveszett. Nyomravezetők értesítsék az irodát telefon: 156.

* Rimanóczy-utcán Kertész Reklám-üzletében divat női köpeny, kosztüm és ruhaszövetek, selym marocen, vásznak és mosó-árúk olcsóbbak, mint bárhol.

* Tündérország a Kath. Körben. A szociális misszió nővérei mesedélután rendeznek április 21-én, husvét másodnapján d. u. 4 órakor a Kath. Kör nagytermében. Tündérország megnyitja kapuját a két királyleány a Boldogság és Szeretet ontják tündérország kincsét, örömet, szépségét a mese keretében kicsinyek és nagyok szívében. Minden együtt lesz itt, ami a kicsi szíveket, apró fejeket érdekli: mese, szindarab, gyermektánc, látványos ragyogó jelenetek, előkép. — Előadás végén kis ismerőseit ott helyben megöntöztetheti az apró gavallér és megveheti az öntözés édes cukorban, tojásban adott jutalmát a kis leány. S hogy a gyermekvilágnak igazi vídám szórakozása legyen, az uzsonna-árusító cukrász is felvonul és a virággyilandos teremben megkezdődik a táncmulatság. Édes kincsiünk, reményünk, örömünk a fényes szemű, melegszerű gyermek. Olyan keveset tudunk neki adni, ahhoz képest, amivel elárasztani szeretnők. És olyan kevéssel, olyan szivfacsaróan kevéssel várja őket a rideg, kemény élet. Sok nemzedék között a mi gyermeknemzedékünk a leginkább kifosztott. Adjunk hát nekik, amit adni tudunk! Mely szülő ne örülne ha pár igazán szép, színes emlékü órát szerezhet gyermekének. És melyik nemesszívű ember az, aki ne vágya pár órára egy kis napsugaras körbe. Ez vezette a rendező szociális misszió nővéreket is a mesedélután gondos összeállításában s ez siker érdekében kérték Antalfy Margit táncitanárnő közreműködését is s várják nagy szeretettel a gyermekeket és azok barátait is a mesedélutánra.

* „Kegyelet” temetkezés a Sas alatt.

Kalap csomagoló papir	Mégay és László papirkereskedésében Str. Avram Iancu (Kossuth utca) 2. Interurban telefon 623.
vastag csomagoló papir	
selyem papir	
lemezek	
pauszpapir	
fénymásoló papir	
negatív	
pozitív	

M. A. K. cement

nagyobb mennyiségben érkezett
GONDA és FELDMANN
fatelepére, vasúti raktárral szemben.
TELEFON 1100. TELEFON 1100.
Városi raktár Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi)-ut 20.

Azon töröm a fejem, tisztelt szerkesztő ur, hogy az állam megfizeti-e, ha valamelyik intézménye kárt okoz nekem? Mert úgy illenék, hogy megfizesse, hiszen valaki csak felelős. Itt van az én esetem. Tegnapelőtt Kolozsvárral beszélgettem telefonon egyik üzletfelemmel. Fontos üzletet akartam lebonyolítani, mielőtt a konkurrenssem tudomást szerezne róla. Megtörtént az interurban beszélgetés és abban állapodtam meg Kolozsvári üzletfelemmel, hogy délután vászlást ad. Biztos voltam az üzletben. Elképzelheti tehát keserves meglepetésem, mikor délután azt a feleletet kaptam, hogy sajnálja, nem reflektálhat az ajánlatomra, mert az árut megvette valamivel előnyösebben egy másik nagyváradai cégnél. Eppen a konkurrenssemnél. Nagyon bosszantott az eset és elhatároztam, hogy utána járok a dolognak, miért is estem el ettől az üzlettől. Ma azután megtudtam a titkot. Mikor én Kolozsvárral beszéltem, ugyanakkor az én konkurrenssem (aki engem véletlenül ugyanekkor itt helyben telefonon felhívott) rákapcsolták az én telefonomra, annak dacára, hogy én interurban beszélgettem és így versenytársam kényelmesen kihallgatta, milyen ajánlatot tettem én a kolozsvári üzletfelemnek. Félóra múlva erre felszólítja ő is a kolozsvári üzletfelet és tesz neki egy olcsóbb ajánlatot. Én ennél fogva elestem az üzlettől. Ez a telefonbeszélgetés nekem tízezer lei kárt okozott. Ha valaki kötelezné a postát, hogy az effajta károkat megfizesse, talán jobban vigyáznának a központban arra, hogy a telefonelőfizetőket egymással össze-vissza ne kapcsolják.

Jön a világ legnagyobb állatfilmje.

* Adakozás. Az Izr. Nőegylet leányárvaházának adakoztak a husvét alkalmából: Berger Sámuel és neje 100, Büchler Mártonné 100, Friedmann Hermanné 50, Klein Gyula 50, Mezey Béla és Grünwald Irén 100, Korda Kálmán és neje Veruska leányuk születése alkalmából 300 lei. A Nőegylet céljaira Berger Sámuel és neje 100. Természetbeni adományokat küldtek: Klór Antal, Friedmann Hermanné, Deutsch K. I. cég Stern József, Aruforgalmi rt., Schwartz és Ullmann, Wechsler Adolf cég. Az összes adományokat hálásan köszöni az Elnökség.

Divat mellények Darvasnál.

* Vászon, fehérnemű, asztal-neműek, szőnyeg, függöny, ággy és asztalterítők legolcsóbban Cziller Imre nagyáruházában.

* Nyilvános elszámolás. A Principele Mircea egyesület nagyváradai fiókja javára készpénzben és természetben az egyesek által nyújtott adományokról. Nagyvárad városa 100.000 lei, Villamosmű 25.000 lei, Vízmű 5.000 lei, Köztisztasági üzem 5.000 lei, Diósy Ignác fia Lajos 1.000, Delta építő R-T. 10.000, Andrányi Károly és fia 10.000, Schwartz és Ullmann 5.000, Ferrum 5.000, dr. Valéria Traian Freniu püspök 5.000, La Roche és Darvas 3.000, dr. Stern Dezső 3.000 lei, 2.000 lei: Mezey Lajos, Nussbaum H., Grünfeld Ignác, Nagyvárad Takarékpénztár, Cercul Militar, Egyesült Bank és Takarékpénztár, Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókja, Léderer és Kálmán szeszgyár. 1500 lei: Nagyvárad Hitelbank, La Roche és Darvas, Félix fürdő igazgatósága, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Magyar Általános Hitelbank, Banca Marmarosch, Agrár Takarékpénztár, Angol Osztrák Bank. (Folytatjuk.)

Jön a világ legnagyobb állatfilmje.

* A közönség panaszkönyve. Kaptuk a következő levelet: Mélyen tisztelt Főszerkesztő Ur! Tisztelettel kérem szíveskedjék alábbi közérdekű soraimnak b. lapjában helyt adni: A Nagypiac-terén naponta négyszer megyek a C. villamossal. S mióta a piac-teret áthelvezték a Szent László-teréről a Nagypiac-terre, közvetlenül a villamosvasút vágányai melé, naponta látom — különösen a vidéki emberek — a villamos elől 1—2 lépésre megriadva menekülni. Bármennyire is óvatosan halad a villamos, de az utolsó pillanatban is elémbeaszának az elgondolkodott emberek. Reméltem eddig, hogy a város legforgalmasabb pontján nem fogják elmulasztani a szükséges óvintézkedések felállítását, amely egy olcsó fakorlátal megoldható. Mi akadály lehet annak, hogy a piactér és a vasúti vágány közé egy korlátot húzzanak? Nagyon egyszerű és olcsó megoldás. Nem tudom a villamos vasút, vagy a városi főmérnöki hivatalhoz tartozik-e ez az ügy, de valakinek gondoskodni kell a forgalmas hely elzárásáról, mielőtt halálos szerencsétlenség történné. Egy előfizető.

Covercoats, Burberry ?

* Ígyunk kizárólag Dreher-Haggenmacher sör! Mindenütt kapható már!

* Ingyen adjuk minden zenekedvelőnek új árjegyzékünket. Minden kotta megvan a Hegedűs Hirlapiroda zeneműosztályában.

Poupline, Taffel, Voile ?

* Női és férfi divatszövegek, divatcreppek, marocainok és eponge ujdonságok Cziller Imre nagyáruházában.

Jön a világ legnagyobb állatfilmje.

* Temetkezési vállalatomat feloszlatom és az összes egyszerű, disz- és érköposóimat tartozékaival bárkinél olcsóbb árban számítva, kiátusítom. Továbbá üveges gyászkocsi, ravatalozó kocsi és más temetkezési felszerelések, puldok stb. eladók. Mely körülményre felhívom a tisztelt közönség, valamint a környékbeli temetkezési vállalatok szíves figyelmét a kedvező alkalom kihasználhatása végett. Szent László temetkezési vállalat Str. Alexandri 34. Oradea-Mare.

... Coslüm-ruhaszövegek, mosóárúk legnagyobb választékban Leilner Mártonnál

* Kélin abrosz, drapéria, diványpárna, stórok, ággyterítők, filécsipkék és moztorka készletemet rendkívüli olcsó áron kiátusítom. Weinbergerné, Zárda u. 1. sz. Str. Monastiri. (Népkönyhával szemben.)

Darvas harisnyái a legjobbak.

* Modell-kalapok Moskovits Etelánál
Férfi szövetek Darvasnál.

* Regele Ferdinánd Rákóczi) uton legolcsóbb bevásárlási forrás női divatcikkekben a Consum áruház, Moskovits-palota sarok.

* Felhívás a cipész iparosokhoz! A cipész ipari szaktanfolyam f. hó 21-én, hétfőn d. e. 10 órakor tartja iskolázáró ünnepélyét az Ipariskola Szároveszky-u. 7. sz. a. helyiségében, ahol a tanfolyam eredményéről a tanítványok a bizonyítványukat átvehetik, kérjük a tanfolyam hallgatóit, teljes számban jelenjenek meg. Tisztelettel az iskolabizottság.

* Benedek szelet I drb. 4 lei Benedeknél.

* Kocsigyártó iparosok gyűlése. Felhívjuk az Ipartestület kötelékébe tartozó összes kovács, kerékgyártó, nyerges és fényező iparosokat, hogy f. hó 21-én, azaz hétfőn, ünnepnapján d. u. 3 órakor az Ipartestület helyiségében rendkívül fontos szakmai ügyben tartandó közgyűlésre teljes számban megjelenni szíveskedjenek. Tisztelettel a szakosztály elnöksége.

* Mária csemege I drb. 5 ei Benedeknél

LEGUJABB

Ujból megállapították Amerikában a bevándorlási kontingenst

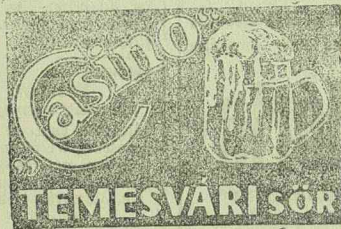
Washingtonból jelentik: A szenátus 53 szavazattal 23 ellenében a bevándorlási kontingenst az Unióban élő nemzetiségek egy százalékára szállította le. Több szenátor kijelentette, hogy azért szavazta meg a javaslatot, mert reméli, hogy az 1910-iki népszámlálást veszik alapul.

TŐZSDE

Bukarest, április 18. Zárlat: Devizák: Páris 12. London 841. Newyork 193. Róma 868. Zürich 34. Bécs 27. Prága 572. Budapest —

Valuták: Font 820—825, fr. frank 1190—1190 és fél, svájci 33 és háromnegyed 34 és fél, lira 850—862, dinár 235—240, dollár 191.5—192.5, osztrák 27—28, magyar 25—26, szokol 560—565, leva 130—135.

Budapest, április 18. Ünnepe miatt budapesti tőzsde nem érkezett.

külön klasszisi képvisel!

RŐFÜSÁRUK

szabó- és cipész bélésárak nagyban és kicsinyben a legolcsóbbak

GUTTMANNAL Nicolae Jorga (Zöldia-u.) és Vitéz M. (Nagyplácer) sarok.

Vásznak batiszt-sílfonok óriási mennyiségben raktáron.

Megérkeztek eredeli angol szövet-különlegességeink.

PACSAY és CZITROM

uri szabók, Strada Csengeri-utca 1. Szolid árak! Pontos kiszolgálás

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szombaton délután: Lubinszky-együttes fellépése, gyermekelőadás, részben új műsorral, mérsékelt helyárakkal, kezdete 3 órakor.

Szombat este: Nincs előadás.

Vasárnap d. e.: Lubinszky-együttes fellépése, gyermek-matiné, mérsékelt helyárakkal, kezdete 11 órakor.

Vasárnap d. u.: Limonádé ezredes, mérsékelt helyárakkal, kezdete 3 órakor.

Vasárnap d. u.: Lubinszky-együttes fellépése, mérsékelt helyárakkal, kezdete fél 6 órakor.

— Lubinszky-együttes első fellépése. Ma délután lesz a Lubinszky-együttes első fellépése, melyre már eddig is igen nagy a közönség érdeklődése. A Lubinszky-együttes föllépése szombaton délután 3 órakor kezdődik és mérsékelt helyárak mellett lesz megtartva e nagyszerű művészgyermek előadása

— Ünneplő előadások. A Lubinszky-testvérek vasárnap és hétfőn tartják meg előadásukat a színházban, minden alkalommal szenzációs műsorral. Ezenkívül színe kerül vasárnap délután 3 órai kezdettel a Limonádé ezredes, hétfőn délután 5 órai kezdettel a Levendula operette és fél 9 órai kezdettel a nagyszerű Pompadour lesz a színház műsorán a bemutató előadás szereplőivel.

NYILTTÉR

Minden ismerősömnek és jóbarátomnak, ugyszintén a pincér szakcsoportnak, kik férjem halálának alkalmával fájdalommat részvéttükkel enyhíteni igyekeztek, ezuton mondok hálás köszönetet, ugyszintén a kifejtett fáradságért és koszorukért.

őzv. Müller Tivadarné.

MOZI

— Apolló-mozi. Szombaton fut utoljára a nagy sikert aratott Bijou, melyben az olaszok Ossy Oswaldája, a pajkoságáról híres Fernandra Negri Pouget állandó derűtségben tartja a közönséget. A helyzetkomikumtól hemzsező darab általános tetszést aratott s mindenki a legélénkebb derűtségben hagyta el a mozi helyiségét.

— Japán film a Dorian filmszínházban. Szombaton és vasárnap látható még a Dorian filmszínházban az „Amikor a fények kialusznak” című izgalmas filmdráma, amely a japán leánykereskedők világában játszódik le. A 3 óras előadás mérsékelt helyáru. Jön „Ecce homo.”

— Kalandor-film a Vigadó mozgószínházban. Ma, szombaton lesz a premijerje „Az óriások harca” című 6 felvételű kalandorfilmnek a Vigadó mozgószínházban. Az izgalmas és minden részletében lebilincselő film főszerepét Ausonia játssza. A kitünő film szombaton, vasárnap és hétfőn látható. A fél 4 óras előadás mérsékelt helyáru.

Építési anyagokat

legutánaosabb árban helyszínre szállít a

Delta építőrésztársaság
Piata Mihail Viteazul 11-a.

Allandóan raktáron tart: Tordai portland cement, gipszet, meszel, teglát, francia hornyolt cserepet, géppel gyártott hódlatkú cserepet, üvegcserepet, jó minőségű rabitzlapokat, pilis-vörösvári kőport, betoncsöveket kutgyűrűket stb

BERSON

Berson gummi-sarkol és gummitalp
erősítessen cipészával cipőjére, mert nemcsak pénzt takarít meg, hanem egyuttal kiméli lábát és cipőjét.

Heli árjegyzék

a most érkezeti áruokról

Vizes készlet csiszolt 6 személyre	Lei 50—
Boros készlet csiszolt 6 személyre	53—
Sörös készlet csiszolt 6 személyre	100—
Likörös készlet csiszolt 6 személyre	53—
Gyümölcs készlet csiszolt 6 személyre	130—
Befőttes készlet csiszolt 6 személyre	80—
Teás készlet aranyos 6 személyre	400—
Kávés készlet aranyos 6 személyre	400—
Fekelés készlet aranyos 6 személyre	150—
Ebédő készlet aranyos 6 személyre	800—
Mosdó készlet színes felszerelve	350—
Vendégloji mély-lapos tányér	12—
Vendégloji csemege tányér	10—
Vendégloji vizes pohár csiszolt	4—
Vendégloji boros pohár csiszolt	3—
Vendégloji evőeszköz párja	40—

Kávéházi és étterem felszerelések!

Eladás nagyban és kicsinyben
Képkerekezés — ablak tüvegezés

Frații Komlós Testvérek

Gyári raktár — Nagykereskedés
Oradea-Mare — Nagyvárad
Nicolae Jorga (Zöldia-utca) 13. szám.

Husvételra!

olcsón beszerezhető harisnya, keztyű, gyermekcsokni, nyakendő csipke szallag és még 1000 féle cikk

Szenszky Miklósnál

Sas-passage, Tarsolytal szemben.

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy szó ára 3 lei, vastag betűs 6 lei

ELSZAKITHATATLAN

KÉR MUNKÁS, VÁSZON ÉS SZÖVET RUHAK
„INDUSTRIA” RUHAÜZEM
ORADEA-MARE, CALEA VICTORIEI No. 1.

Pult füveglappal, füveglát,
tűkötél, karkat állvány
c. adó, lly. Erdősnél. 705

Eladó Str. Perscarului (Há-
sz-u. 22. számú ház, 2
szoba azonnal elfoglalható
697

LAKÁS

Butorozott szoba intelligens
fiatalembernek azonnal ki-
adó. Jelentkezés „Solid
20” jelge alatt a kiadóban.
681

Előre nem magyar után
levő 2 szoba konyhás mo-
dern lakószoba, hasonló 3
szobás lakással. Leépítést
fizeték. Cím a Hegedüs
Hirlapirodában. 696H

Üzemhelyiséget keresek
azonnalra raktárral. Aján-
latot „Uzem” jellegre He-
gedüs Hirlapirodába. 654

Fiatall házaspár keres bu-
torozott szobát fürdőszoba
használatra, lehetőleg köz-
pontban. Címeket a ki-
adóba. 709

Alkalmazás

Tisztességes, főzni tudó
mindenes leány jó bizo-
nyítvánnyal április 15-ére
felvétetik. Cím Str. Cuza
Voda (Szacsavay-u.) 19

Kifutó fiú és tanuló felvé-
tetik Lengyel úri divat üz-
letben, Ferdinand király-
út 5. 705H

Anyahelyettes házvezető-
nő lehetőleg izr. fiatalabb
felvétetik Gilyányi-utca 2.
(Nagypiactéren) 710H

Adás-vétel

Eladó váradi határon
korcsma 3 szobás lakás
60 lóra álló 150 ezer Lei.
Félig-fürdő mellett magán-
ház villának vendéglőnek
is alkalmas 80 ezer Lei
esetleg bérbeadó. Weisz
Gizi Nyomda-u. 4. 37

Eladó egy új, három ut-
cai szoba és mellékhelyi-
segeiből álló modern ma-
gánház. Braun, Str. Aurel
Vlaicu (Vámház-u.) 61. 13

Eladó Szacsavay-utcán mo-
dern magánház beköltöz-
hető az egész 2 parkettás
fürdőszobás lakással 2.0
ezer. Weisz Gizi Nyomda
utca 4. 38

Eladó Reg. Ferdinand (Rá-
kóczi)-utca üzlet, házak
Nagypiactéren 2 emeletes
ház mind beköltözhető van
a város minden utcáján
háza, szőlők, lakások,
üzletek, gyárhelyiségek.
Weisz Gizi Nyomda-u. 4.
40

Zöld csempé és beépített
teljesen új kád eladó. Bul.
Reg. Ferdinand (Rákóczi-
ut) 30. Jobbra. Szász. 282H

Eladó ház sürgősen Stl.
Ladislau (Körös-u.) 5 be-
költözhető korcsma nagy
lakással pince stb. olcsón.
Weisz Gizi Nyomda-u. 4.
39

Új topolya háló eladó Nes-
mes műasztalosnál Str Je-
romos 5. Templom-ter há-
ta mögött. 695

Complett férfiszoba beren-
dezés, 10 drb eladó. —
Bővebbet az irgalmasok
gyógygyógyásztaiban. 600

Gen. Holban (Széles)-utca
26. sz. ház berendezett
jóménetű fűszerüzlettel,
hozzátartozó lakással, is-
tállóval, nagy udvarral sü-
rgősen eladó. Értekezni
ugyanott. 706

Megnyílt Színház-u. 4. sz. a. Adorján-palota

Pölöskei hölgyfodrászmester szalonja

Végezzük a legmodernebb hajfestése-
ket minden szín árnyalatban. — On-
dulaió, hajápolás, hajmosás, manicűr,
művészi hajmunkák, baba hajvágás.

Higiénikus kiszolgálás.

Zenemű ujdonságok

Hegedüs Hirlapiroda
zenemű osztályában.

Vegytisztító üzlet Bazár épület — Színház oldal

Elvállalok mindennemű felsőruha tisztítást Vasalások azonnal. Borgos Sámuel

Stabilamentele Românești Societate Anonima Román Melocco Művek R.-T. Oradea-Mare Str. Seleusului (Szőlős-utca) 16. sz. alatt. Telefonszám 11-38 Telefonszám 11-38

Gyárt:

szabadalmazott gépek-
kel csement csöveket,
kutgyűrűket, járdalapo-
kat, cement- és mo-
zaiklapokat, sírköveket
és sírszegélyeket, lép-
csöket és virágvezeteket.

Vállal:

magas, mély és vízépít-
kezéseket, csatornázást,
burkoló munkát, hid és
átvezetők építését,
beton és vasbeton épít-
kezéseket és minden-
féle műkö munkát

Kül- és belföldi cement és építési anyagok eladása kívánaira házhöz szállítva.

7 hold prima föld

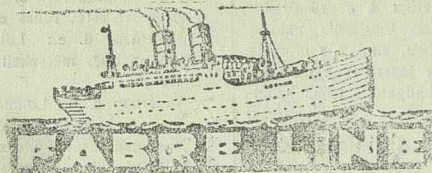
Nagyvárad belterületén parcellázva is
eladó. Alkalmas kertgazdaságnak vagy
házépítésre is.

Egy és 2 emeletes bérházak üzemhelyi-
ségekkel, elfoglalható 4—5 szobás mo-
dern emeleti lakásokkal eladók.

2—7 hold prima fekvésű szőlő laká-
sai 250—550.000 leír eladó.

Kisebb magánházak 550.000 leír eladók

Bár Reg. Ferdinand 19

FRANCIA HAJÓZASI TÁRSASÁG

Direkt vonalak átszállás nélkül:

CONSTANTA direkt NEW-YORK

CONSTANTA-JAFFA-MARSEILLE

CONSTANTA — CANADA

CONSTANTA DEL-AMERIKA

Felvilágosításokért és jegyek iránt lehet
érdeklődni:

„SARNIA” Pasagiul Comodia, BUKAREST,
és „RECLAMA” CLUJ.

HAVRE—NEW-YORK GYORSPOSTAJÁRATOK

KANADA - KUBA MEXIKO - NOW-ORLEANS
HAITI - ANTILLAK - ÉKSZAKAMERIKA felé

Felvilágosításokat nyújt

Soc. „SARNIA” Pasagiul Comodia Bucuresti
és „RECLAMA” Cluj

Gyárilag készítünk állandóan raktáron tartunk:

**Nyugagyakat, különféle
vasmozdót, összecsu-
kható vaságyat, ágyszod-
ronyt, székelésiapokat,**
elvállalunk mindennemű fa és vas tömeg munkát a
legolcsóbb árban

„Glória”

Oradea-Mare
Str. Iosif Vulcan No. 10.

Tusnádfürdőn

gyönyörű helyen fekvő villa
telkek eladók, azon-
kívül két villa és pen-
sio. Felvilágosítást nyújt:
özv. Incze Dénese Tusnádfürdő

UJ OPERETTEK UJ TÁNCOK

költője kapható a He-
gedüs Hirlapiroda ze-
nemű osztályában.

Ház azonnal beköltözhető
4 szoba, fürdőszoba com-
plett lakással, valamint 364
négyzetű terület, elköl-
tözés miatt, sürgősen el-
adó — Van több kisebb-
nagyobb beköltözhető ház,
szőlő, földbirtok, üzlet,
raktár- és irodahelyiség,
pince stb. — Keresünk
bérbe 50—150 holdas bir-
tokot. Antik butorok, 12
személyes ebédlőservice,
íróasztalok, szőnyegek, ta-
ragott ingaóra, kézimun-
kák, szalon garnitúra —
Biedermayer stb. olcsó
áron eladók. Utlevélt vizu-
moztatunk. Bizományi el-
adásra bármint elfogadunk,
„ARDEAL” iroda, főposta
mellett, Str. Episc. Cioro-
gariu (volt Ur-u.) No 8.
Telefon 203.

Házak eladók. Házaladás/
megbízásokat vállalkunk.
Kölsőnőket megszerzünk
Magánpénzeket, jutalékkal
kihelyezünk. Adásvételi R-
Parcul Traian 12. Ertesítés
délután. 5

Bizományi eladók bár-
milyen leterméket, por-
cellánokat, szőnyegek és
képeket. Boulevardul Ke-
gele Ferdinand (Rákóczi-
ut) 30. Jobbra. Szász. 64

Külföldiek

Gépalorozást jól és olc-
són készit Erdősnél, Str.
Cuza Voda (Szacsavay-u.)
28 vagy Szitarovszky-utca
11. sz.

Utlevél, bérlet és bármely
igazolványhoz szükséges
fényképek, Nagyvárad ter-
ületén legolcsóbban, 20
leltől kezdve készülnék
Zenker fényképszínház, Str.
I. C. Brajanu (Szaniszló-
utca 25. Feltételek este
fél 8-ig.

Flisse és gouda munka-
rendkívül olcsó árban ke-
szülnek Str. Alexandri (Te-
lek-y-u.) 22. kapuval szembe

24% kamattal keresünk
magánpénzt teljes ledet-
tel, Adásvételi Rtg. Parcul
Traian (Széchenyi-ter) 1.
Ertesítés délután.

Veszzünk

butorokat, szőnyegek
teljes lak- és iroda beren-
dezéseket, Wertheim kasz-
sát, zongorát, csillárokat,
porcellánokat, régiségeke-
stb. Meghívásra házhoz
megyünk.

Frenkel és fia

Butor, szőnyeg és régisé-
geskedők Str. Gouera
Moşulu (Mezey Minály-
utca 10)

Gyorsírás

(magyar-német)
gépírás
könyvvitel
12 év óta legjobban

Donát-nál

Str. Gojdu
(Beöthy Ödön-utca)
30. szám.
Előkészítés
magánvizsgákra.